

НАРЕДБА за условията и реда за уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране за събития в ядрени съоръжения, в обекти и при дейности с източници на йонизиращи лъчения и при превоз на радиоактивни вещества

(Загл. изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.)

Приета с ПМС № 188 от 30.07.2004 г., обн., ДВ, бр. 71 от 13.08.2004 г., изм., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 12.06.2007 г., бр. 5 от 19.01.2010 г., бр. 7 от 21.01.2011 г., изм. и доп., бр. 11 от 31.01.2017 г., бр. 42 от 8.05.2026 г., в сила от 8.05.2026 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) С наредбата се определят условията и редът за задължителното уведомяване на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) от лицензианта или титуляря на разрешение за отклонения, инциденти или аварии, наричани по-нататък "събития", в ядрени съоръжения, в обекти и при дейности с източници на йонизиращи лъчения и при превоз на радиоактивни вещества.

(2) С наредбата се определят също:

1. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) категориите събития, за които се изисква уведомяване на АЯР;
2. изискванията за съдържанието и обхвата на съобщенията и докладите за събитията, включително сроковете за тяхното предоставяне на АЯР;
3. общите изисквания към разследването, анализа и оценката на събитията за определяне на причините за възникването им и коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване;
4. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) условията и редът за използване и разпространение на информацията за събития.

Чл. 2. (1) Лицензиантът или титулярят на разрешение уведомява задължително АЯР в сроковете, определени с наредбата, за всички събития, които са класифицирани в една или няколко от категориите по глава втора.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Лицензиантът или титулярят на разрешение може да уведомява АЯР и за други събития, които не са класифицирани в категориите по глава втора, когато прецени, че тези събития са потенциално важни за безопасността.

Чл. 3. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Лицензиантът или титулярят на разрешение създава система за събиране, регистрация, разследване, анализ и оценка на събитията, както и за определяне и прилагане на коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване.

Глава втора КАТЕГОРИИ СЪБИТИЯ, ЗА КОИТО СЕ ИЗИСКВА УВЕДОМЯВАНЕ НА АЯР

Чл. 4. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Събитията, които подлежат на уведомяване съгласно наредбата, се класифицират в следните категории:

1. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) отклонения;

2. инциденти;
3. аварии.

Чл. 5. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) (1) За ядрени съоръжения категорията на отклоненията (откази, дефекти, грешки, пропуски или недостатъци) включва:

1. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) намаляване на мощността на енергиен блок на ядрена централа с 25 на сто или повече от нивото на мощността непосредствено преди събитието, което е в следствие от отказ или неправилно действие на система или компонент или от грешка на персонала;
2. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) установяване на дефект или отказ, на неправилно действие на персонала или на система или компонент, на недостатък на инструкция или процедура, които биха могли да доведат до частична или пълна загуба на функция на безопасност съгласно предвидения в проекта обем или изхвърляния на радиоактивни вещества в околната среда;
3. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) задействане на система за безопасност или на канал на система за безопасност, което не е свързано с възникнала необходимост от изпълнение на функции на безопасност, включително задействане на система за пожарогасене;
4. отказ на система за безопасност или на канал на система за безопасност, възникнал при планова проверка на работоспособността на системата;
5. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) задействане на аварийна защита на ядрен реактор на ядрена централа;
6. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) установяване на непосредствена опасност от изхвърляне на газообразни и/или течни радиоактивни вещества в околната среда над установените контролни месечни нива за ядреното съоръжение и/или площадката;
7. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) възникване на вътрешни събития или външни събития от естествен или техногенен произход, чиито въздействия представляват заплаха за безопасността на ядреното съоръжение и/или биха могли да доведат до намаляване на мощността на енергийните блокове на ядрена централа или до тяхното спиране;
8. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) извеждане от режим на готовност на канал на системите за безопасност;
9. (доп. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) откриване на недостатъци в системата за отчитане и контрол на ядрения материал, които могат да доведат до компрометиране на възможността за еднозначно определяне на количеството и наличността на ядрения материал;
10. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) откриване на факти, които водят до съмнение за извършването или подготовката за извършване на противозаконни действия срещу ядреното съоръжение или ядрения материал;
11. природни бедствия, експлоатационни събития и произшествия, които засягат: помещения за работа или съхраняване на радиоактивни вещества; конструкции, системи и компоненти, съдържащи радиоактивни вещества; транспортни средства за превозване на радиоактивни вещества, и които създават потенциална опасност от замърсяване с радиоактивни вещества, неконтролируемо разпространение на радиоактивни вещества или облъчване на персонала и населението над установените норми;
12. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) пожар на площадката на ядреното съоръжение.

(2) За обекти и дейности с източници на йонизиращи лъчения и при превоз на радиоактивни вещества категорията на отклоненията включва:

1. радиоактивен източник, уред или транспортна опаковка, които са докладвани като липсващи и впоследствие са открити неповредени или в безопасно състояние;

2. отказ на защитни средства на радиоактивен източник, уред или транспортна опаковка, които биха могли да доведат до нерегламентирано облъчване на персонала или населението, до загуба или кражба на източника или транспортната опаковка, до нарушаване на целостта им или до нерегламентираното им използване;
3. неправилно позициониране на радиоактивен източник извън неговия защитен контейнер (дефектоскопия, брахитерапия), ако положението му е възстановено безопасно в съответствие с аварийните процедури;
4. неправилно опаковане на радиоактивните вещества за превоз;
5. доставка на транспортна опаковка на грешно място;
6. недостатъци в системата за отчитане и контрол на източници на йонизиращи лъчения или радиоактивни вещества;
7. откриване на факти, които показват наличието на потенциална опасност за физическата защита на обекта с източник на йонизиращи лъчения или превозваните радиоактивни вещества;
8. природни бедствия, експлоатационни събития и произшествия, които засягат помещенията за работа или съхраняване на радиоактивни вещества, конструкциите, системите и компонентите, съдържащи радиоактивни вещества, транспортните средства за превоз на радиоактивни вещества и които създават потенциална опасност от замърсяване с радиоактивни вещества, неконтролируемо разпространение на радиоактивни вещества или облъчване на персонала и населението над установените норми;
9. отклонения от разрешен режим на експлоатация на обект с източник на йонизиращи лъчения, включително използване на източници от лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности, които не са включени в обхвата на съответната лицензия или разрешение;
10. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) измерена мощност на дозата или нива на повърхностно радиоактивно замърсяване, чиито стойности надвишават граничните стойности за безопасен превоз на радиоактивни материали съгласно изискванията на наредбата по чл. 26, ал. 4 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ).

Чл. 6. Не се считат за отклонения от нормалната експлоатация на ядрено съоръжение следните събития:

1. (отм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.);
2. намаляване на мощността или спиране на енергийния блок на ядрена централа, предизвикано от извеждане от работа на системи или компоненти за отстраняване на повреди и дефекти по заявка, съгласувана по установения ред не по-малко от 24 часа преди намаляването на мощността или спирането на блока (освен събития, водещи до нарушаването на пределите и/или условията за експлоатация);
3. спиране или намаляване на мощността на енергийния блок на ядрена централа в съответствие с диспечерския график за натоварване на електросистемата поради задействане на противоаварийната системна автоматика или поради нарушения в работата на енергосистемата, както и ако това е предвидено от програмата за пускане на блока;
4. извеждане от състояние на готовност на отделни канали от системите за безопасност, което не е свързано с отстраняване на неработоспособното състояние на елементи от канала, за интервал от време, който е разрешен от технологичния регламент за експлоатация на съответното ядрено съоръжение;
5. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) задействане на аварийна защита в случаите на извършване на предварително планирани изпитвания за потвърждаване на ефективността и работоспособността на защитата.

Чл. 7. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) (1) Категорията на инцидентите включва:

1. събития от категорията на отклоненията по чл. 5, когато те са причинили:
  - а) замърсяване на околната среда с радиоактивни вещества над нормативните изисквания;

б) облъчване на лица от персонала или населението с йонизиращи лъчения над нормативните изисквания;

в) освобождаване на радиоактивни вещества в помещенията или на площадката на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращи лъчения, което превишава установените норми;

2. липси поради загуба, кражба или друго неконтролирано преместване на ядрен материал или радиоактивни вещества (включително радиоактивни отпадъци);

3. неразрешено проникване на лица на площадката на ядреното съоръжение или на обекта с източник на йонизиращи лъчения, опит за преминаване на лица или превозни средства през защитните бариери на системата за физическа защита на ядреното съоръжение или обекта, както и други събития, представляващи заплаха за физическата защита;

4. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) пътнотранспортно произшествие без радиационни последици, довело до невъзможност превозът на радиоактивни материали да продължи;

5. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) несъответствие на доставен радиоактивен материал със заявената от товарополучателя номенклатура, установено при предаване и приемане на товара;

б. (нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) събития, довели до принудителен и продължителен престой на транспортното средство на непредвидено място и нарушаване на условията за безопасен превоз.

(2) За ядрените съоръжения категорията на инцидентите включва и:

1. отказ на система за безопасност да изпълни функциите си по безопасност, включително отказ за задействане на автоматична защитна функция или започнато, но незавършено изпълнение на защитната функция;

2. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) нарушаване на предел за безопасна експлоатация и/или условие за безопасна експлоатация, определени в технологичния регламент за експлоатация на ядреното съоръжение;

3. падане и/или повреждане на горивна касета или топлоотделящи елементи, касета-екран, погълтател на неутрони или транспортен контейнер, запълнен със свежо (необлъчено) или с отработено ядрено гориво;

4. (доп. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) пожар в помещения за съхраняване на свежо (необлъчено) или на отработено ядрено гориво или пожар в помещения на ядреното съоръжение, последиците от който биха могли да доведат или водят до нарушаване на условията за нормална експлоатация на ядреното съоръжение;

5. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) възникване на очаквани експлоатационни събития или аварийни последователности, чието развитие води до възникване на аварийни условия;

б. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) установено наличие на чуждо тяло в контура на топлоносителя на първи контур, което може да доведе до нарушаване на целостта на топлоотделящите елементи или до нарушаване на условията за тяхното охлаждане.

Чл. 8. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Категорията на аварията включва:

1. стопяване или повреда на горивото на ядрен реактор или изхвърляне на значителни количества радиоактивни вещества в пределите на ядреното съоръжение;

2. сериозно увреждане на здравето или смърт на лица от персонала или населението, които са настъпили или могат да настъпят поради облъчване с йонизиращи лъчения;

3. изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда, което причинява облъчване на населението, значително превишаващо установените норми, и което води до радиоактивно замърсяване на обширни територии.

Чл. 8а. (Нов – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) При извършване на превоз на радиоактивни материали категорията на аварията включва и:

1. получени дози над границите на дозите за лица, които са извършили превоз на радиоактивни материали;
2. неочаквано повишаване на мощността на дозата и радиоактивното замърсяване над нива, регламентирани за транспортното средство, опаковките и радиоактивните източници по време на превоза;
3. пътнотранспортно произшествие, довело до разхерметизиране на превозвани опаковки и радиоактивни източници или до радиоактивно замърсяване на транспортното средство и околната среда;
4. пожар, взрив, саботаж или терористичен акт с възможни радиационни последици, свързани със замърсяване на околната среда с радиоактивни вещества и нерегламентирано облъчване;
5. неразрешено проникване, взлом и извършена кражба на радиоактивен материал (радиоактивен източник, уред или опаковка) от транспортно средство по време на превоз;
6. други аварийни събития, довели до загуба на контрол върху превозваните радиоактивни материали и с възможни радиационни последици.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УВЕДОМЯВАНЕТО НА АЯР ЗА ВЪЗНИКНАЛИ СЪБИТИЯ

Чл. 9. Уведомяването на АЯР за възникнали събития (отклонения, инциденти и аварии) включва:

1. оперативно съобщение за събитието (отнася се само за инциденти и аварии);
2. предварително писмено съобщение за събитието;
3. доклад за резултатите от разследването и анализа на събитието;
4. допълнителен доклад за анализ на събитието.

Чл. 10. (1) Оперативното съобщение се предава в АЯР само при възникване на инцидент или авария от дежурния инженер на ядрената централа или от друго упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение по телефон, телефакс, електронна поща (или чрез друго средство за връзка, осигуряващо незабавно получаване на информацията) в срок до един час от регистрирането на събитието.

(2) Оперативното съобщение съдържа:

1. пълното наименование на ядреното съоръжение и номер на енергийния блок (за ядрена централа) или наименованието на обекта с източници на йонизиращи лъчения;
2. дата и час на възникване и/или регистриране на събитието;
3. състояние на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;
4. кратко описание на събитието и предполагаемите причини;
5. състоянието на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения по време на предаването на съобщението;
6. кратка информация за предприетите мерки.

(3) Оперативното съобщение се предава на председателя на АЯР или на упълномощено от него длъжностно лице от АЯР.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., бр. 5 от 2010 г., бр. 7 от 2011 г.) В случай на инцидент по чл. 7, който може да доведе до авария или да създаде опасност от радиологични последици за населението или околната среда, както и в случай на авария по чл. 8 оперативното съобщение по ал. 1 се предава също и на оперативния дежурен служител на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на МВР и на други органи на изпълнителната власт в съответствие с наредбата по чл. 123 ЗБИЯЕ и вътрешния и външния аварийен план.

Чл. 11. (1) Предварителното писмено съобщение за събитието се изпраща в АЯР от упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение по телекс, телефакс или електронна поща в срок до 24 часа от регистрирането на събитието или в първия работен ден след събитието, ако то е възникнало през неработен ден. Ако телексът, телефаксът или електронната поща временно не работят, предварителното съобщение се предава по телефона, като след това се потвърждава по телекса, телефакса или електронната поща в срок до три денонощия.

(2) Формата на предварителното писмено съобщение се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР и включва като минимум следната информация:

1. пълното наименование и оперативно обозначение на ядреното съоръжение и номер на енергийния блок (за ядрена централа) или наименование на обекта с източници на йонизиращи лъчения;
2. дата и час на възникване и/или регистриране на събитието;
3. състояние на ядреното съоръжение или на енергийния блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;
4. кратко описание на възникването, протичането и ликвидиране на последствията от събитието;
5. предполагаемите причини за събитието, включително описание на нарушенията на пределите и условията за експлоатация (ако има такива);
6. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) оперативни наименования на повредените или отказалите конструкции, системи и компоненти, място, характер и причина за повредата или отказа;
7. състояния на ядреното съоръжение или на съответния енергиен блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения по време на възникване на събитието;
8. радиационни последствия от събитието (ако има такива);
9. предварителна оценка на събитието по Международната скала за ядрените събития (ИНЕС).

(3) Предварителното писмено съобщение се изпраща на председателя на АЯР или на упълномощено от него длъжностно лице от АЯР.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2007 г., бр. 5 от 2010 г., бр. 7 от 2011 г.) Предварителното писмено съобщение за инцидент по чл. 7, който може да доведе до авария или да създаде опасност от радиологични последствия за населението или околната среда, както и за авария по чл. 8, се изпраща също и на оперативния дежурен служител на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на МВР, на оперативния дежурен център на Министерството на вътрешните работи и на други органи на изпълнителната власт в съответствие с външния аварийен план.

(5) След изпращането на предварителното писмено съобщение, ако е необходимо или при поискване от АЯР, лицензиантът или титулярят на разрешение е длъжен да информира допълнително АЯР за развитието на събитието и в частност за:

1. всяко по-нататъшно понижаване на нивото на безопасността на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения;
2. предварителните резултати от анализа и разследването на събитието;
3. ефективността на предприетите коригиращи мерки;
4. характеристики и/или състояния на съоръжението или обекта, които не са били ясни в момента на откриването и/или регистрирането на събитието.

Чл. 12. (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2017 г., изм., бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) Докладът за резултатите от разследването и анализа на събитието заедно с всички приложения към него, както и протоколът от анализ на събитието се представят в АЯР от упълномощено длъжностно лице на лицензианта или титуляря на разрешение не по-късно от един месец от регистрирането на събитието.

(2) Формата на доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР и включва като минимум освен информацията по чл. 11, ал. 2, т. 1 и 2 и следната информация:

1. подробно описание на събитието, което съдържа:

а) експлоатационното състояние на ядреното съоръжение или на енергийния блок (за ядрена централа), или на обекта с източници на йонизиращи лъчения преди събитието;

б) начина, по който е било открито и/или регистрирано събитието;

в) описание на хронологичната последователност на развитието на събитието, включително: автоматичното или ръчното задействане на системите за безопасност; хронологична последователност на работата на автоматиката и намесата на оперативния персонал и тяхната оценка; анализ на спазването на инструкциите и процедурите; откази или грешки в процеса на развитие на събитието; диаграми и таблици, показващи изменението на ключовите параметри;

2. оценка на събитието от гледна точка на безопасността (оценка на безопасността):

а) (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) последствия от събитието, включително: нарушение на предели и/или условия за експлоатация; изхвърляне на радиоактивни вещества извън определените граници в помещения на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения, на площадката и в околната среда; облъчване с йонизиращи лъчения на лица от персонала и от населението; повреди и откази на конструкции, системи и компоненти;

б) анализ на важността на събитието от гледна точка на безопасността - определяне нивото на събитието по Международната скала за оценка на ядрените събития (ИНЕС);

в) влияние на събитието върху осигуряването на основните функции по безопасност и върху защитата в дълбочина (нарушение на критични функции по безопасност и действия за възстановяването им, използвани процедури за управление на аварията);

г) потенциални последствия от събитието при други експлоатационни условия;

д) справка относно други подобни събития, които са възникнали по-рано в същото ядрено съоръжение или в обекта с източници на йонизиращи лъчения;

3. причини за събитието:

а) списък на отказите на системите и компонентите и на грешките и нарушенията на персонала;

б) непосредствени (директни) причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала;

в) коренни причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала;

4. коригиращи мерки:

а) възстановителни, краткосрочни и дългосрочни коригиращи мерки, включително график за тяхното изпълнение, и отговорни длъжностни лица или административни подразделения;

б) мерки, целящи предотвратяване на повторното възникване на събитието, включително мерки за предотвратяване възникването на събитието при други възможни обстоятелства;

5. списък на приложенията към доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието.

Чл. 13. (1) Допълнителният доклад за анализ на събитието се изготвя в случай, че лицензиантът или титулярят на разрешение е открил важна допълнителна информация за обстоятелствата, причините и коригиращите мерки, в резултат на което е прието решение за допълнително разследване и анализ на събитието.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Допълнителният доклад за анализ на събитието, отпечатан на хартия и в електронен вид, заедно с всички приложения към него се изпраща в АЯР незабавно след неговото изготвяне и подписване по установения от лицензианта или титуляря на разрешение ред.

- (3) Формата на доклада за резултатите от разследването и анализа на събитието се определя от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР.
- (4) В случай на авария по чл. 8 се допуска коренните причини за отказите на системите и компонентите и за грешките и нарушенията на персонала да бъдат представени в АЯР като част от допълнителния доклад за анализ на събитието, но не по-късно от 4 месеца от датата на възникването на аварията.

Глава четвърта

РАЗСЛЕДВАНЕ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪБИТИЯТА

- Чл. 14. (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Разследването, анализът и оценката на събитията се извършват по ред и в срокове, определени от управителния орган на лицензианта или титуляря на разрешение, като се спазват сроковете за изпращане на докладите за резултатите от разследването и анализа на събитията, определени с наредбата.
- (2) Лицензиантът или титулярят на разрешение съставя комисия за разследване и анализ на събитието в съответствие с реда и сроковете по ал. 1.
- (3) В комисията за разследване и анализ на събитията, чиято предварителна оценка на важността за безопасността по скалата ИНЕС е равна или е по-голяма от ниво 2, задължително се включват инспектори на АЯР.
- (4) Докладът за резултатите от разследването и анализа на събитието се изпраща в АЯР в срока по чл. 12, ал. 1.
- (5) Допълнителният доклад по чл. 13, ал. 1 се изпраща в АЯР в срока по чл. 13, ал. 2 и 4.

- Чл. 15. Лицензиантът или титулярят на разрешение трябва да създаде всички необходими условия за работата на комисията за разследване и анализ на събитията, като:
1. запазване непроменена обстановката в мястото на възникване на събитието дотолкова, доколкото това не представлява нарушение на инструкциите и процедурите за действия при аварии;
  2. предоставяне на неограничен достъп на членовете на комисията до всички проектни материали, експлоатационни документи (инструкции, процедури и др.) и до писмените обяснения на персонала;
  3. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) предоставяне на всички експлоатационни данни, включително данни на регистриращите прибори, разпечатки, оперативни дневници;
  4. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) извършване на всички необходими пресмятания, лабораторни изследвания, изпитвания и проверки, фотографиране на конструкции, системи и компоненти.

- Чл. 16. (1) Комисията извършва разследване на събитието, което има за цел да събере и систематизира необходимата информация за успешното осъществяване на анализа и оценката на събитието, определянето на неговите коренни причини и коригиращите мерки.
- (2) Разследването се извършва като правило в следните области:
1. определяне на експлоатационните състояния и другите условия преди възникването на събитието;
  2. хронология на събитието;
  3. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) реакция на конструкциите, системите и компонентите при възникване на събитието;
  4. действия на персонала при възникване на събитието и в процеса на неговото развитие;
  5. предвестници на събитието (ако има такива);
  6. реакция на лицензианта или титуляря на разрешение и предприемане на мерки за възстановяване нормалното състояние на съоръжението;
  7. радиологични последствия от събитието (ако има такива);

8. нарушения на нормативните изисквания на АЯР и на другите специализирани органи за контрол по чл. 13 ЗБИЯЕ;

9. важност на събитието за безопасността на съоръжението.

(3) Разследването на събитието започва колкото може по-скоро, за да се осигури, че информацията не е загубена или унищожена и че всички доказателства са налични. Разследването на събитието не трябва да възпрепятства персонала в неговите действия за достигане на стабилно състояние на съоръжението или обекта.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) Членовете на персонала, които са участници или свидетели на събитието, представят писмени обяснения за събитието. На основата на писмените обяснения, записите в оперативните дневници и данните от регистриращите прибори комисията пристъпва към възпроизвеждане на хронологичната последователност на събитието, която се актуализира при получаване на нови данни.

Чл. 17. Разследването на събитието няма за цел да определя вината на персонала за допуснати грешки или нарушения или да дава препоръки за административни мерки. Основната цел на разследването е да установи фактите, свързани с възникването и развитието на събитието, за да могат да бъдат определени коренните причини и съответните коригиращи мерки за подобряване на безопасността на съоръжението или обекта.

Чл. 18. Комисията извършва анализ и оценка на събитието, които имат за цел да установят и оценят данните и фактите, свързани със следните фази на анализа:

1. възпроизвеждане на хронологичната последователност на събитието (какво се е случило);
2. определяне на отказите и нарушенията (как се е случило събитието);
3. анализ на причините:
  - а) директна (непосредствена) причина (защо се е случило събитието);
  - б) коренна причина (защо не е било предотвратено събитието);
4. оценка на важността на събитието за безопасността (какво би могло да се случи);
5. определяне на коригиращите мерки за предотвратяване повтарянето на събитието.

Чл. 19. (1) В процеса на анализа на базата на хронологичната последователност на събитието се определят отказите, дефектите, грешките и нарушенията и съответно се избират тези от тях, които трябва да бъдат анализирани в дълбочина. Определят се също директните (непосредствените) причини за всеки анализиран отказ, дефект, грешка или нарушение, коренните им причини и способстващите фактори.

(2) Анализът на събитията, свързани с човешкия фактор, трябва да съдържа причините и обстоятелствата, при които са се проявили проблемите в човешкото поведение, способствали възникването и развитието на събитието. В резултат на анализа се определят областите на човешките грешки и другите проблеми в човешкото поведение, които могат да бъдат свързани с процедурите, обучението, комуникациите, взаимодействието човек-машина, управлението или надзора.

Чл. 20. (1) На базата на определените в хода на анализа коренни причини за възникване на събитието лицензиантът или титулярят на разрешение определя съответни коригиращи мерки.

(2) Коригиращите мерки имат за цел да отстранят коренните причини за събитието и по този начин да предотвратят неговото повторно възникване.

(3) За всяка коригираща мярка се определят срокът за изпълнение и отговорностите по нейното изпълнение.

(4) Лицензиантът или титулярят на разрешение създава необходимата организация за контрол на изпълнението на коригиращите мерки.

Глава пета

ИЗПОЛЗВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА

ИНФОРМАЦИЯТА

(Загл. изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.)

Чл. 21. (1) Лицензиантът или титулярят на разрешение съхранява информацията за отклоненията, инцидентите и аварияте през целия период на експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения. Информацията трябва да съдържа подробно описание на събитието, причините, последствията за безопасността и предприетите коригиращи мерки.

(2) Лицензиантът или титулярят на разрешение създава система за управление на информацията за отклонения, инциденти и аварии, която трябва да създава условия за лесно сортиране и обработване на информацията и извличане на необходимите данни.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) На базата на информацията за отклонения, инциденти и аварии, както и на базата на експлоатационни данни лицензиантът или титулярят на разрешение извършва анализ на експлоатационния опит, включително статистически анализи по определени показатели за безопасна експлоатация. Информацията за откази на конструкции, системи и компоненти се използва за актуализиране на вероятностната оценка на безопасността на ядреното съоръжение.

(4) Показателите за безопасна експлоатация на ядреното съоръжение и методиката за тяхното пресмятане се определят от лицензианта или титуляря на разрешение съгласувано с АЯР.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) При анализа на експлоатационния опит (обратна връзка от експлоатационния опит) се определят тенденциите в поведението на персонала и работата на оборудването, както и тенденциите на различните показатели за безопасна експлоатация и се правят изводи и препоръки за подобряване експлоатацията и техническото обслужване на конструкциите, системите и компонентите, както и за усъвършенстване подготовката и обучението на персонала или за подобряване ръководството на дейностите по експлоатация на ядреното съоръжение или обекта с източници на йонизиращи лъчения.

Чл. 22. (1) Важността на събитията по отношение на ядрената безопасност и радиационната защита се определя на базата на Международната скала за класификация на ядрените събития (скалата ИНЕС) на Международната агенция по атомна енергия (МААЕ) - Виена.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Методиката за определяне важността на събитията по отношение на ядрената безопасност и радиационната защита (нивото по скалата ИНЕС) се определя от председателя на АЯР.

(3) Първоначалното ниво на събитието по скалата ИНЕС се определя от лицензианта или титуляря на разрешение, а окончателното ниво по скалата ИНЕС се определя от председателя на АЯР.

Чл. 23. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) В съответствие с правомощията си по чл. 5 ЗБИЯЕ председателят на АЯР предоставя по съответния ред информация за събития в ядрените съоръжения, обектите с източници на йонизиращи лъчения и при превоз на радиоактивни вещества в Република България на специализираните международни организации, в които страната ни членува, на държавни органи, юридически лица и гражданите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г., бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) Гражданите се информират за отклонения, инциденти и аварии също и от лицензианта или титуляря на разрешение на базата на скалата ИНЕС, както следва:

а) за събития от нива 0 и 1 по скалата ИНЕС, когато тези събития могат да предизвикат обществен интерес или интерес в съседни страни - в срокове по преценка на лицензианта или титуляря на разрешение;

б) за събития от нива 2 и 3 по скалата ИНЕС - не по-късно от 24 часа от възникване на събитието;

в) за събития от ниво 4 до ниво 7 по скалата ИНЕС - незабавно, но не по-късно от един час от регистриране на събитието.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г., доп., бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) Лицензиантът или титулярят на разрешение информира гражданите за отклонения, инциденти и аварии по ал. 2 чрез средствата за масово осведомяване, чрез интернет или по друг подходящ начин.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) Информирането на гражданите по ал. 2 не отменя задълженията на лицензианта или титуляря на разрешение и органите на изпълнителната власт за информиране на населението при аварии съгласно изискванията на наредбата по чл. 123 ЗБИЯЕ, както и съгласно вътрешния и външния аварийен план.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. (Отм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.).

1а. (Нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Аварийни условия" са отклоненията от нормалната експлоатация, по-тежки от очакваните експлоатационни събития, включително аварии със и без стопяване на ядрено гориво.

1б. (Нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Външно събитие" е събитие, което не е свързано с експлоатацията на ядреното съоръжение, но което би могло да въздейства върху безопасността на ядреното съоръжение.

1в. (Нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Вътрешно събитие" е събитие, свързано с експлоатацията на ядреното съоръжение, което би могло да въздейства върху безопасността на ядреното съоръжение.

2. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) "Грешка на персонала" е единично непреднамерено неправилно въздействие върху органи за управление на технологичните процеси или единичен пропуск да се извърши правилно действие; или единично непреднамерено неправилно действие при техническо обслужване на конструкции, системи и компоненти, важни за безопасността.

3. "Дефект" е неизправност или отклонение в работата на съоръжението, системата и компонента, което не е довело, но може да доведе до загуба на неговата работоспособност.

4. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) "Защитни средства на радиоактивен източник, уред или транспортна опаковка" са екраниращи и херметични системи, блокировки, сигнализация и всички други средства за осигуряване на безопасността, включително средствата за административен контрол, като маркировката на транспортните опаковки, транспортна документация, работни и аварийни процедури, радиологичен мониторинг и използване на индивидуални алармени дозиметри.

5. "Канал на система" е частта от системата, която изпълнява функциите на системата в зададен от проекта обем.

5а. (Нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Очаквано експлоатационно събитие" е отклонение на процеса на експлоатация от нормалната експлоатация, което се очаква да възникне най-малко веднъж в рамките на експлоатационния период на ядрената централа, но поради предвидените в проекта мерки не причинява значителни повреди по КСК, важни за безопасността, или не води до аварийни условия.

6. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

7. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

8. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

9. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) "Отказ" е невъзможност на отделен компонент да изпълнява предвидените му от проекта функции или отклонение в работата на конструкциите, системите и компонентите, характеризиращо се с нарушаване на работоспособното им състояние.

10. (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Площадка" е територия, на която е разположено ядрено съоръжение или източник на йонизиращо лъчение, в границите на която се осъществява разрешена дейност по ЗБИЯЕ.

11. "Пределни стойности за безопасност" са определените в проекта стойности на параметрите на технологичния процес, отклоненията от които могат да доведат до авария.

12. "Пределни условия за експлоатация" са съвкупност от правила, определящи пределните стойности на параметрите, функционалните възможности и начините на поведение на съоръженията, системите, компонентите и персонала, които са утвърдени по определения ред с цел осигуряване на безопасна експлоатация на ядреното съоръжение или на обекта с източници на йонизиращи лъчения.

13. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

14. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

15. "Работоспособност" е състояние на съоръжението, системата или компонента, при което те могат да изпълнят проектните си функции.

16. "Система" е съвкупност от компоненти, предназначена да изпълнява определени функции.

17. "Система за безопасност" е система, важна за безопасността, осигуряваща безопасното спиране на ядрения реактор в ядрената централа или спиране на основния технологичен процес в друго ядрено съоръжение или обект с източници на йонизиращи лъчения, или отвеждане на остатъчната топлина от активната зона на ректора, или ограничаване на последиците от очакваните експлоатационни събития и проектните аварии.

18. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

19. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

20. (Отм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.).

21. (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2017 г.) "Функция на безопасност" е конкретна цел, която трябва да бъде постигната за осигуряване на безопасността. Функцията на безопасност включват: управление на реактивността или на условията на технологичния процес, охлаждане на ядреното гориво или на радиоактивните вещества и задържане на радиоактивните вещества в определените граници.

22. (Отм. – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.).

23. (Нова – ДВ, бр. 42 от 2026 г., в сила от 8.05.2026 г.) "Нормална експлоатация" е експлоатация на ядрената централа в рамките на експлоатационните предели и условия и включва режими на пускане, експлоатация на мощност, планово и непланово спиране на реакторната инсталация, презареждане на активната зона, техническо обслужване и изпитване на конструкции, системи и компоненти.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата отменя Наредба № 2 на Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели за случаите и реда за уведомяване на Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели за експлоатационни изменения, събития и аварийни състояния, свързани с ядрената и радиационната безопасност (обн., ДВ, бр. 26 от 1988 г.; попр., бр. 28 от 1988 г.).

§ 3. (1) Нарушенията на наредбата се установяват с актове, съставени по реда на Закона за безопасно използване на ядрената енергия и Закона за административните нарушения и наказания.

(2) Неизпълнението на изискванията на наредбата се наказва като административно нарушение по смисъла на чл. 140 ЗБИЯЕ, освен ако не подлежи на по-тежко наказание.

§ 4. Председателят на Агенцията за ядрено регулиране дава указания за прилагането на наредбата и издава ръководства, методики и други документи за нейното прилагане.

§ 5. Лицензиантите или титулярите на разрешения привеждат в съответствие с изискванията на наредбата своята система за събиране, регистрация, разследване, анализ и оценка на събитията, както и за определяне и прилагане на коригиращите мерки за предотвратяване на повторното им възникване в срок една година от датата на обнародването на наредбата в "Държавен вестник".

§ 6. Наредбата се издава на основание чл. 19, ал. 1, т. 8 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия.